

τὰς Elbe ἢ Elfen ¹), ἀλλὰ βόρεια ἔθνη τὰς Nike, Nick Nix, πνεύματα τῶν ὑδάτων ²), οἱ Σλάβοι τὰς Vilen, κλπ ³). Ὁμοιότητος δὲ πρὸς τὰς Νεράϊδας καὶ τὰς Νύμφας τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς μυθολογίας, παρουσιάζουσιν αἱ Ἀψα-
ραι, τοῦ Ἰνδικοῦ Πανθέου ⁴).

N. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΒΥΣΣΙΝΙΑΝ
ΟΜΟΡΡΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΝΕΙΑΟΥ

ΥΠΟ

ΣΑΜΟΘΗΑ ΒΕΪΚΕΡ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ὁ ποταμὸς Royan. — Φρέατα ὀρωρυγμένα ὑπὸ τῶν πιθήκων (babouins) καὶ τῶν αἰγά-
γων. — Κατασκηνοῦμεν κατὰ τὴν ἐκβολὴν τοῦ
Maï-Gabba. — Λιβαδοπερδίκας. — Ἀνευρίσκο-
μεν τοὺς ἀδελφοὺς Σερίφ. — Μεγάλῃ θήρᾳ. —
Τριάκοντα μίλια πρὶν ἢ συναντήσωμεν τῷ ἐλέ-
φαντι. — Τὸ ζῶον ἀντίκειται οἱ θηρευταὶ πλη-
σιάζουσιν αὐτῷ. — Ἐφόρμησις τοῦ ἐλέφαντος. —
Ἵποχώρησις αὐτοῦ. — Ἀποχαρᾶσκουται ἐν τοῖς
πετρῶμασι. — Κρίσιμος ἐπίθεσις. — Ἡ ἵππος
τοῦ Ῥοδά. — Δρόμος τοῦ ἐλέφαντος καταπλη-
κτικός. — Ἐπέχομεν αὐτόν. — Οἱ Βαζές κατα-
λαμβάνουσι τὴν λείαν.

Καταλιπόντες τὴν Δελαδίλλην, ἐτρά-

¹ Grimm, Deutsche Mythologie. κεφ. XVII. — D a b e n e c k, Das deutschen Mit-
talters. 1845.

² Brand, Observations on popular Anti-
quities. τ. II σ. 297. — Περὶ ὁμοίων προλήψεων
τῶν Ἀγγλων, βλ. Th. K e i g t l e y, The fai-
ry mythology London. 1833. — G r a n t,
Popular superstitions. Edinburgh. 1825. —
G r a h a m D a l y e l l, The darker super-
stitions of Scotland - Glasgow. 1835. — G r o-
f t o n C r o k e r, Fairy Legendes and Tra-
ditions. London. 1828.

³ Πρὸς Καραμσίνοβ. Ῥωσικὴ ἱστορία.
μεταφρ. Κροκιδά. τ. I σ. 90. — M a l t e-
B r u n, Géographie universelle t. VI p. 557
— G r i m m, ἐνθ. ἀν. — Βλ. καὶ Πρὸς Κοπ.,
Γοτθ. III, 14. «Σέβουσι μὲν τε καὶ ποταμούς τε
καὶ Νύμφας καὶ ἄλλ' ἅττα δαιμόνια.»

⁴ W e b e r, Indische Studien τ. I σ. 90.

πημεν εὐθὺς πρὸς μεσημβρίαν, καὶ, μετὰ
πορείαν δώδεκα περίπου μιλίων, ἀφικό-
μεθα εἰς τὸν ποταμὸν Ῥοαῖαν, ἔστις
ἦν παντάπασιν ἐξηραμένος. Κατήλ-
θομεν τὴν ὄχθην ἔνθα οἱ ἐλέφαντες τὴν
εἶχον καταλύσει, καὶ ἀνῆλθομεν τὴν ἀμ-
μώδη κοίτην τοῦ ποταμοῦ, καθιστάσαν
ἐξαίρετον ὁδόν. Ἐβλεπέ τις ἐκεῖ, οὐ μόνον
τὰ ἔχνη ζώων παντοειδῶν ἀλλὰ καὶ
φρέατα πολυπληθῆ, βάθος ἔχοντα ὥσει
δύο ποδῶν, τὰ ὅποια οἱ αἰγαῖοι καὶ οἱ
πίθηκες (babouins) εἶχον ὀρύξει ὅπως
ἀνεύρωσιν ὕδωρ. Πολλὰ μικρὰ αἰγα-
γοί, ἄκεροι, ἔπινον ἐκ τῶν φρεάτων
τούτων καὶ ἐφαίνοντο οὐδόλως προσέ-
χουσιν ἡμῖν· ἐνθ' αἱ κεμμάδες, ὧν πλη-
θος μέγα ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς ὄχθης, ἐτρέ-
ποντο εἰς φυγὴν ἅμα ὡς ἔβλεπον ἡμᾶς.

Ἀφικόμεθα οὕτως εἰς τὴν ἐκβολὴν
τοῦ Maï-Gabba, ἔνθα ἐγκατέστημεν. Ὁ
ἀξιόλογος οὗτος χεῖμαρρος διέρχεται
δι' ἀπορρώγος ἐκ λευκοῦ ἀμμολίθου ὕ-
ψος ἐχούσης εἴκοσι καὶ πέντε μέτρων,
καὶ τῆς ὁποίας ὑπέρκειται δάσος συνι-
στάμενον ἐκ τῶν μεγίστων δένδρων τὰ
ὅποια εἶδομεν ἐξότου διετρίβομεν ἐν τῇ
Ἀφρικῇ.

Ἐν τῷ δάσει τούτῳ ὑπῆρχε πλήθος
μέγα λιβαδοπερδίκων· στὰς λοιπὸν πρὸς
τὸ στόμιον τοῦ Maï-Gabba, ἐπυροβό-
λουν τὰ πτηνὰ, διερχόμενα τὴν χαρά-
δραν, ἐφόνευσα δὲ δέκα ἐν στιγμαῖς
τισὶ μόλις. Δὲν ὑπάρχει πτηνὸν πρὸς
θήραν κρεῖττον τῆς λιβαδοπερδίκος· τὸ
κρέας αὐτῆς ἐστὶ λευκόν, εὐχυλόν καὶ
εὐωδέστατον.

Οἱ πυροβολισμοί μου προσείλκυσαν
τοὺς Σερίφ, ἐπαυλιζομένους ἐπὶ τῆς
ἀντιπεραιᾶς ὄχθης τοῦ Ῥοαῖαν, τετρα-
κόσια βήματα μακρὰν ἡμῶν· μόλις δ' εἶ-
χον ἐπιστρέψει καὶ οἱ τέσσαρες ἀδελφοὶ
ἀφικνοῦντο παρ' ἡμῖν. Συνεφωνήθη ἐν
συνεδριάσει ὅτι τὴν ἐπαύριον θὰ ἐξηρ-
χόμεθα ἐπὶ θήραν.

Ὡς ὑπεσχόμεν, παρῆν τὴν πέμπτην
πρωῖνὴν ὥραν ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν
ἀγκαζίρ, μετὰ τοῦ Χασσάν καὶ τοῦ
Χατζή-Ἀλῆ, ἀμφοτέρων ἐφίππων, τού-
του μὲν ἐπὶ τοῦ Γκαζέλ, ἐκείνου δὲ ἐπὶ

τοῦ Ἀγκάρ· ἐγὼ εἶχον λάβει τὸν Τετέλ. Καθόσον δὲ πυροβολισμός τις ἠδύνατο νὰ ταραῖξῃ τοὺς ἐλέφαντας, ὁ Ταχέρ-Σερὶφ παρεκάλεσέ με νὰ μὴ πυροβολήσω οὐδέν, ἐξ ὧν ζώων ἤθελον ἶδει, καὶ ἔφερον τὸ ὄπλου μου ὑπ' ὄψιν μόνον ἔχων ἐνδεχομένην ἐπίθεσιν παρὰ τῶν Βαζές θηρευόντων ἐν τοῖς πέριξ.

Ἡ ὁδὸς ἦν ἐβαδίζομεν ἦν παράλληλος πρὸς τὸν ποταμὸν Ῥοαῖάν, τοῦ ὁποίου τὸν ῥοὺν ἀνήρχετο. Ἐποισάμεθα τὸ πρῶτον πορείαν ἐπτάωρον, ὅτε μὲν μέσον τῶν βράχων, ὅτε δὲ ὑπὸ τὰ παρὰ τὴν ὄχθην μεγάλα δένδρα, διὰ χώρας ἀνωμάλου ἐνθα ὑπῆρχον τεράστια βαοβάβ.

Τέλος ἀφικόμεθα πρὸς τὴν ὑπώρειαν μακρὰς σειρᾶς ὁρέων καὶ ἡ θεὰ ἀπέβη μεγαλοπρεπής. Ὁ Ῥοαῖάν δὲν ἦτο πλέον ἢ ἀπλοῦν ῥεῦμα ἔχον εὖρος τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα ποδῶν, περικεκλεισμένον πολλαχοῦ ὑπὸ τῶν βράχων, ἀλλαχοῦ δὲ σχηματίζον μεγάλας δεξαμενὰς τῶν ὑποίων ἢ παντελῶς ἀπεξηραμένη κοίτη δὲν παρείχε τότε ἢ πυθμένα ἐκ ψάμμου σπινθηρίζουσης. Χειμάρροι πολυπληθεῖς ἐξέρρεον εἰς τὸ ἀνώμαλον τοῦτο ρεῖθρον· ἡ χώρα πανταχοῦ φαραγώδης, ἐφθαρμένη, διατετμημένη ὑπὸ τῶν ὑδάτων, ἐμαρτύρει περὶ τῆς ῥαγδαιότητος τῶν ὑετῶν.

Εἶχομεν διέλθει τριάκοντα περίπου μίλια καὶ ἀφίχθῃ ὅπου οἱ ἀγκαζὶρ ἤλπιζον ὅτι ἠθέλομεν εὐρεῖ τὸ θήραμα. Πλήθος ζώων εἶχον φανῇ καθ' ὁδόν· ἀλλὰ, πιστὸς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν μου, οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἐθήρευσα.

Ἀφικόμενοι ἐκεῖ, κατελίπομεν τὸν Ῥοαῖάν καὶ κατήλθομεν κοιλάδα ἀμμόδη, ἥτις ἐπὶ τῶν μεγάλων ὑετῶν βεβαίως εἶχε πλημμυρήσει. Τὰ δένδρα διετέθειντο ἐν αὐτῇ κατὰ ζώνας εὐρείας ἐπὶ ἐδάφους διασχιζομένου ὑπὸ πολυπληθῶν ρεῖθρων ῥυάκων χειμαρρῶδων ἤδη παντελῶς ἀπεξηραμένων. Παρεπορευσάμεθα ἐν τῶν καταξήρων τούτων ρεῖθρων καὶ μετὰ μικρὸν εἶδομεν ἐκεῖ τὰ βαθέα ἴχνη τῶν ἐλεφάντων, οὔτινες εἶχον ὀρύξει ἐν τῇ ἄμμῳ λάκκους ὀνησι-

μωτάτους ἐνθα οἱ ἄσκοι ἡμῶν ἐπληρώθησαν.

Τῶν ἵππων ἀναπαυομένων, οἱ θηρευταί μου ἐξηκολούθουν βαδίζοντες παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ῥυάκος καὶ ἰχνοσκοποῦντες. Ἀνήνεγκον οὗτοι ὅτι τὰ ἴχνη ἠφάνιζοντο ἐν μέσῳ τῶν πετρωμάτων, ἐνθα πᾶσα ἀναζήτησις ἦν ἀνωφελής.

Ἐπιβάντες τῶν ἵππων ὑπερέβημεν τὸ μέρος ἐνθα τὰ ἴχνη ἠφάνιζοντο. Εἶχομεν διέλθει ἐν περίπου μίλιον ἀπὸ τοῦ τελευταίου τούτου σημείου, καὶ ἤδη ἀπεβάλλομεν πᾶσαν ἐλπίδα ὅτε κατὰ τινα περιστροφὴν τοῦ ῥυάκος, ὁ Ταχέρ, ὅστις προηγείτο, αἴφνης ἐπέστη, εἶτα δὲ ἐπανεκάμψεν. Ἐμιμήθην αὐτὸν καὶ ὅτε ἀπέκρυψεν ἡμᾶς ἡ γωνία ἦν περιέγραφεν ἡ ὄχθη, εἶπεν ἡμῖν σιγῇ ὅτι ἐλέφας ἔπινεν ἐκ λάκκου προσκειμένου.

Οἱ θηρευταὶ κατέσχον πᾶραυτα καὶ ἀθορύβως τὴν δέουσαν θέσιν· ἐγὼ δ' ἔστην κατόπιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἀκολουθοῦντές μοι δύο συνέζησαν τὴν ὀπισθοφυλακὴν.

Τραπέντες τὴν γωνίαν, εἶδομεν τὸν ἐλέφанта ὅστις διετέλει πίνων. Ἦν ὠραῖος ἄρρην. Τὰ ὑπερμεγέθη αὐτοῦ ὦτα, τὰ προεξέχοντα πρὸς τὸ μέτωπον ἐκώλυον αὐτὸν νὰ μᾶς ἴδῃ. Ἡ ἄμμος κατέπνιγε τὸν κρότον τῶν βημάτων ἡμῶν, ὁ ἄνεμος ἦν πρὸς ἡμᾶς οὐριος· ἐπλησιάσαμεν ἀκατάγγελτοι.

Ἀπείχομεν ἤδη ὥσεί εἴκοσι μέτρα, ὅτε αἴφνης ὁ ἐλέφας ἤγειρε τὴν κεφαλὴν, ἔσεισε τὰ ὦτα καὶ ἐπῆρε τὴν προβοσκίδα. Ἐφάνη ἀκροώμενος, ἀνῆλθε βραδέως, καίπερ εὐκόλως, τὴν ὄχθην ὑψηλοτάτην οὖσαν, καὶ ἀπῆλθεν.

Οἱ ἀγκαζὶρ ἔστησαν ὅπως βουλευθῶσιν· εἶτα ἐξηκολούθησαν, καθ' ἣν καὶ πρότερον τάξιν, βαδίζοντες παρὰ τῷ ῥυάκι. Τὸ ἔδαφος ἐφ' οὗ ἐβαίνομεν ἦν χεῖριστον. Ἀναχαιτισθὲν ὑπὸ τοῦ ρεῖθρου τοῦ χειμαρρῶ, τὸ πῦρ δὲν εἶχε καταστρέψει τὸν χάρτον ὑψούμενον ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν. Τμήματα βράχου, ῥαγαὶ τῆς γῆς ἀνὰ πᾶν βῆμα. Οὐδὲν μέρος ἦττον ἐπιστηδεύει εἰς δρόμον. Καὶ ὅμως, ἅμα τοῦ ζώου γενομένου ἀφάντου ὁ Ταχέρ ἐποίησεν αὐτοῦ τὸν ἵππον

τριποδίζειν, πάντες δὲ παρηκολούθησαν αὐτῷ. Ἀνήλθομεν οὕτω κλιτύν τινα. Ἀφικόμενοι ἐπὶ τῆς κορυφῆς, διείδομεν τὸν ἐλέφαντα μακρὰν γενόμενον ὀγδοήκοντα μέτρα. Καὶ φεύγον, τὸ ζῶον προσέβλεπε τῇδε καὶ κείσε· ἐθεάσατο ἡμᾶς, εἶδεν ὅτι ἐπλησιάζομεν, αἴφνης ἐπεστράφη, ἔπειτα ἔστη.

«Ἔστε ἔτοιμοι, καὶ προσέχετε εἰς τοὺς βράχους,» μοι λέγει ὁ Ταχέρ, τὸν ὁποῖον τέλος εἶχον καταλάβει.

Μόλις εἶχεν εἰπεῖ τοὺς λόγους τούτους καὶ τὸ ζῶον ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν ἀπειλητικῶς, ἐξήνεγκε κραυγὴν ὀξεῖαν καὶ ὤρμησε πρὸς ἡμᾶς.

Φύρδην διὰ τοῦ ξηροῦ χόρτου, συρίττοντος εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν, διὰ τῶν βράχων οὐς ἀφ' ἡμῶν ἀποκρύπτει, καλπάζομεν πρὸ τοῦ ἐλέφαντος ἐξορμήσαντος παντὶ τάχει καὶ μικρὸν φροντίζοντος περὶ τῶν ἐμποδίων.

Πλὴν ὅμως, ἐκάστου ἡμῶν διάφορον τραπέντος διεύθυνσιν, ὁ ἐλέφας μετὰ μικρὸν διηπόρει καὶ ἐγκατέλιπε τὴν δίωξιν. Ἐπὶ στιγμὴν ἐγένετο ἐγγύτατα ἐμοῦ· ὁ Τετέλ εἶχε τὸν πόδα ἀσφαλῆ, ἄνευ δὲ πετάλων, οὐδέποτε ὠλίσθαιεν ἐπὶ τῶν πετρῶν· ἀλλ' ἐπὶ τοιούτου ἐδάφους, δὲν ἐλυπήθην ὁρῶν τὸν κολοσσὸν παραιτούμενον τῆς καταδιώξεως.

Συνήλθομεν ταχὺ, καὶ πάλιν ἐτράπημεν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ θηρίου τὸ ὁποῖον ἐκ δευτέρου ὑπεχώρει. Μετ' οὐ πολὺ ἐθεώμεθα αὐτό. Ἀμα ἰδὼν αὐθις τοὺς ἵππους ὁ ἐρημίτης, ἐτράπη εὐτόλμως ὅπως ἀποχαρακθῇ ἐπὶ ἐδάφους πετρώδους εἰς τοῦ ὁποῖου τὰ ῥήγματα ἐνυπῆρχον δένδρα τινὰ διεσπαρμένα, κυήμη ἰσομεγέθη. Ἀφικόμενος εἰς τὸν προμαχῶνα τούτου, ἐπεστράφη ἀγερῶχος, καὶ ἐπέστη, ἀπόφασιν ἔχων ν' ἀντιστῇ πρὸς ἡμᾶς.

«Θέλει εἶναι δύσκολος ὁ δρόμος ἐν τοιαύτῃ θέσει, μοι λέγει ὁ Ταχέρ· προτιμότερον νὰ τὸν πυροβολήσωμεν.»

Ἐξέκλινα τὴν τιμὴν ταύτην, ἐπιθυμῶν ἵνα τὴν μάχην περάνῃ τὸ ξίφος· ἀλλὰ προέτεινα νὰ ἐξελάσωμεν τὸ θηρίον ὅπως ἀγάγωμεν αὐτὸ εἰς ἔδαφος

κρεῖττον. Ἀλλὰ καὶ ὁ θηρευτὴς ἀπεποιήθη· οὐδέν μοι διαφέρει τοῦτο, ἀπεκρίνατο αὐτός· εἴθε δὲ νὰ μὴ ἡττηθῶμεν! » Εἶτα παρήγγειλέ μοι νὰ μείνω παρ' αὐτῷ, καὶ νὰ προφυλάττωμαι.

Ὁ ἐλέφας διετέλει κατέναντι ἡμῶν, ἀκίνητος ὡσεὶ ἄγαλμα. Πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἐνεργῶς στρεφομένων πανταχόσε, οὐδ' εἰς αὐτοῦ μυὼν ἐκινεῖτο. Ὁ Ταχέρ καὶ ὁ Ἰβραῖμ, ὁ πρεσβύτατος καὶ ὁ νεώτατος τῶν τεσσάρων Σεριφ, ἐτράπησαν ὁ μὲν πρὸς τὰ δεξιὰ, ὁ δὲ πρὸς τὰ ἀριστερὰ ὅπως συνέλθωσιν ὀπισθεν τοῦ ἐλέφαντος εἴκοσι βήματα μακρὰν ἀπὸ τούτου. Παρηκολούθησα τῷ Ταχέρ, ὅστις μ' ἐτοποθέτησεν ἐν ἴσῃ ἀποστάσει, ἀλλ' ἐξ ἀριστερῶν τοῦ ζώου. Ὁ Χασσάν καὶ ὁ Χατζή-Ἀλῆς, μὴ μέλλοντες νὰ χρησιμεύσωσιν, ἔμειναν ἐκτὸς τῆς σκηνῆς. Κατέναντι τοῦ ἐλέφαντος ἦσαν οἱ δυο ἄλλοι ἀδελφοί, ἐν οἷς ὁ πολύφημος Ῥοδάρ, ὁ ἀπεξηραμένον ἔχων τὸν βραχίονα.

Ἐκάστου καταλαβόντος τὴν θέσιν αὐτοῦ, ὁ Ῥοδάρ προῦχώρησε βραδέως πρὸς τὸν ἐχθρὸν, καιροσκοποῦντα ὅπως τὸν συλλάβῃ. Ἐπέβαινεν ἵππου ἐρυθρᾶς, δεδαμασμένης θαυμασίως, ἥτις ἐνόει ἄριστα τὸ κινδυνῶδες αὐτῆς καθήκον. Βραδέως καὶ ἀταράχως παρεγένετο αὕτη ἐγγὺς τοῦ τρομεροῦ ἰνταγωνιστοῦ ὥστε ἀφίστασθαι τῆς κεφαλῆς τοῦ κολοσσοῦ ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ μέτρα. Οὗτος διετέλει ἀκινήτων.

Ἡ σκηνὴ ἦν μεγαλοπρεπής· ἕκαστος ἐξ ἡμῶν ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει· οὐδὲ λέξις, οὐδὲ νεῦμα· ἡ ἵππος ἀτενίζουσα εἰς τὸν γηραιὸν ἄρρενα, καὶ προσπαθοῦσα νὰ προαισθανθῇ τὴν ἐπίθεσιν· ὁ θηρευτὴς, γαλήνιος καὶ ἀτάραχος ἐπὶ τοῦ ἀναβάτου αὐτοῦ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τῶν τοῦ πελωρίου θηρίου.

Ἐν μέσῳ τῆς σιγῆς, ἡ ἵππος ἤρξατο βρέμουσα, εἶτα προέβη κατὰ ἐν βῆμα. Εἶδον κινούμενον τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἐλέφαντος. «Φυλάσσου, Ῥοδάρ!» ἐφώνησα. Ἐκπέμπων κραυγὴν ὀξεῖαν, ὁ κο-

λοσσὸς ἐπεφέρετο ὡς νιφὰς ἄνωθεν κατερχομένη.

Ἡ ἵππος συνεστράφη, καὶ ὑπερπηδῶσα λίθους καὶ βράχους, ἀπήγαγε τὸν μικρόσωμον Ῥοδάρ, ὅστις προνεύων ἐθεάτο ὑπὲρ τὸν ὄμον τὸ φοβερὸν θηρίον ὁρμῶν ἐπ' αὐτόν.

Ἐνόμισα πρὸς στιγμὴν ὅτι δὲν θὰ διέφευγεν· ἐὰν ἡ ἵππος του προσέπταιεν, αὐτὸς ἀπώλλυτο· ἀλλὰ μετὰ τινα πηδήματα ὑπερέβη αὐτὴ τὸν ἐλέφαντα· καὶ ὁ Ῥοδάρ, ὅστις δὲν ἔπαυσε βλέπων κατόπιν αὐτοῦ, διетήρησε τὴν ἀπόστασιν ἣτις αὐτὸν ἀπεχώριζε τοῦ ἐχθροῦ, ἀπόστασιν τοσοῦτον μικρὰν ὥστε μόλις ἀπείχον ἀπ' ἀλλήλων πόδας τινὰς τὰ ὀπίσθια τοῦ ἵππου καὶ ἡ προβοσκὶς τοῦ ἐλέφαντος.

Ἐν τοσοῦτῳ, ταχεῖς ὡς ἰέρακες, ὁ Ταχέρ καὶ ὁ Ἰβραῖμ παρηκολούθουν τὸ θηρίον, ἀποφεύγοντες τὰ δένδρα καὶ ὑπερπηδῶντες τὰ προσκόμματα μετ' ἄκρας ἐπιδεξιότητος. Ἀφικόμενοι εἰς ἔδαφος ἐλεύθερον, ἐπετάχυναν τὸν δρόμον καὶ κατέλαβον τὸν ἐλέφαντα, ὅστις, παραφερόμενος ὑπὸ τῆς καταδιώξεως, προσεῖχε μόνον εἰς τοὺς φυγάδας. Πλησιάσας τῷ κολοσσῷ, ὁ Ταχέρ ἐξήγαγε τὸ ξίφος τῆς θήκης καὶ ἔδραξεν αὐτὸ ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ, καταβαίνων ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἐνῷ ὁ Ἰβραῖμ ἐκράτει αὐτοῦ τὸν ἵππον. Ἐποιήσατο δύο ἢ τρία πηδήματα· τὸ ξίφος ἠκτινοβόλησε πρὸς τὸν ἥλιον, κτύπος ἀνεπαίσθητος ἐπηκολούθησεν εἰς τὴν λάμψιν, καὶ ὁ ἐλέφας ἔστη· ἡ λεπίς εἶχε τάμει τὸν τένοντα καὶ διασχίσει βαθέως τὸ ὅστον τριάκοντα ἑκατοστόμετρα ὑπὲρ τὸν πόδα.

Ὁ Ταχέρ ἐποιήσατο πλαγίως πηδῆμα ταχύ· δι' ἐνὸς δὲ ἄλματος ἀνέβη πάλιν ἐπὶ τοῦ ἵππου. Ὁ Ῥοδάρ ἐπανέστρεψε καὶ ὡς ἐν ἀρχῇ εὐρέθη ἀντιμέτωπος πρὸς τὸν ἐλέφαντα. Μὴ καταβὰς ἀπὸ τοῦ ἵππου, ἔλαβε δρᾶκα ἄμμου τὴν ὁποῖαν ἐπέρριψεν εἰς τὸ ἔμμανές ζῶον. Ἡθέλησεν αὐτὸ ν' ἀναλάβῃ τὸν δρόμον, ἀλλ' οὐκ ἠδυνήθη· ὁ ἐξηρθρωμένος ποὺς προήλθεν ὡς παλαιὰ εὐμαρίς. Κατέλ-

θὼν αὖθις ἀπὸ τοῦ ἐφιππίου, ὁ Ταχέρ ἐπληξεν τὸ δεύτερον σκέλος· ἡ πληγὴ αὕτη ἦν θανατηφόρος· ἡ ἀρτηρία εἶχεν ἀνοιχθῇ καὶ τὸ αἷμα ἀνεκόντιζεν ἐκ τοῦ τραύματος κρουνηδόν.

Ἡθέλησα νὰ ἐπιταχύνω τὸν θάνατον τοῦ ἀθλίου κολοσσοῦ πυροβολῶν αὐτὸν ὀπισθεν τοῦ ὠτός, ἀλλ' ὁ Ταχέρ ἀντέστη εἰς τοῦτο. Ὁ ἐλέφας, εἶπε, θέλει ἀποθάνει μετὰ μικρὸν, θέλει τελευτήσῃ ἀνωδύνως, καὶ ὁ πυροβολισμὸς οὗτος, μηδαμῶς ἀναγκαῖος, ἠδύνατο νὰ προσελκύσῃ τοὺς Βαζῆς, οἵτινες θὰ κατελάμβανον τὴν λείαν.

Ἐπανεστρέψαμεν αὖθις εἰς τὴν πρὸς τὸ στρατόπεδον ἄγουσαν ὁδόν. Ἀφικόμεθα μεσονύκτιοι περίπου. Οἱ ἵπποι ἡμῶν, ἐκτὸς τῆς καταδιώξεως τοῦ θηρίου, εἶχον διέλθει τῆς ἡμέρας πλέον ἐξήκοντα μιλίων.

Θαυμάσιοι θηρευταὶ οἱ Σερίφ! Μετὰ τῆς ἄκρας αὐτῶν τόλμης συνενοῦσι τὴν ἀταραξίαν, τὴν ἀπάθειαν ἐν τῇ ἐπιθέσει, τὴν δύναμιν τοῦ ἐπέχειν ἑαυτοὺς πολλῇ ὑπερτέραν τῆς λαμπρᾶς μανίας τοῦ Ἀβού-Δό. Ἀγνοῶ τί μᾶλλον νὰ θαυμάσω, τὴν ἀτρόμητον ἐπιδεξιότητα τοῦ παρασύροντος τὸν ἐλέφαντα ἢ τὴν ἀπίστευτον εὐχειρίαν τοῦ θηρευτοῦ τοῦ καταφέροντος τὴν πληγὴν.

Τὴν ἐπαύριον ἀπῆλθον πρωτὶ μετὰ καμήλων καὶ σάκκων μεταβαίνοντες εἰς ἀναζήτησιν τοῦ θηρίου, καὶ ἐπανῆλθον τὴν ἑσπέραν ἄκρως δυσηρεστημένοι· οἱ Βαζῆς, ὀδηγηθέντες ἀναμφιβόλως ὑπὸ τῶν γυνῶν, εἶχον ἀποκομίσει τὴν λείαν· καὶ τὸ κρέας καὶ οἱ χαυλιόδοντες, τὸ πᾶν ἐγένετο ἄφαντον. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἶχον ἐναποτυπωθῇ τὰ βήματα πολυαρίθμου ὁμίλου· καὶ οἱ ἀγκαζὶρ ὑπῆρξαν εὐτυχέστατοι ὅτι διέφυγον ἐπίθεσιν καθ' ἣν θὰ ἐνικῶντο ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ.

Πορεῖα εἰς Γαλλαδάτην. — Κατασκηνοῦμεν ἐν ἀπαράντῳ τινὶ πεδιάδι. — Ἀπὸ τῆς κορυφῆς λόφου. — Δύο ῥινοκέρωτες ἐξορμῶντες φάραγγος. — Ὁ Τετέλ ὀδηγεῖται κάτωθι τοῦ λόφου. — Καθσ-
ρᾶται ὑπὸ τοῦ ἐτέρου τῶν ῥινοκερῶτων. — Ὁ

ρίνοκέρωσ πυροβολεῖται. — Δίωξις τοῦ ἐτέρου ρινοκέρωτος. — Γῦπερ. — Ὁ Ἀρδάραι παρὰ τῇ πηγῇ αὐτοῦ. — Γαλλαδάτη. — Οἱ Τακρούρις. — Φιλονεικία αὐτῶν. — Ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ῥαχάδ. — Ἀφίξις εἰς Καρτούμ.

Εἶχον ἐντελῶς διερευνήσει τὰς ὄχθας τοῦ Σαλάμ καὶ τοῦ Ἀγγράβ· μοὶ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ προελάσω μέχρι Γαλλαβάτης, πόλεως ὁμόρου τῆς Ἀβυσσινίας, ἔνθα γίνεται περιοδικῶς ἀγορά.

Ἀνελθόντες κλιτύν τινα πετρώδη, κατέβημεν διὰ κατωφερείας λειοτάτης εἰς ἀπέραντόν τινα πεδιάδα κεκαλυμμένην ὑπὸ μικρῶν δένδρων διεσπαρμένων. Σημειούμενος δι' ἀμαυρῶν γραμμῶν, ἃς ἡ φυλλὰς διέγραφεν ἐπὶ τὰ πρόσω ἐπὶ τοῦ κιτρίνου χόρτου, ὁ ροῦς τῶν ῥυάκων εὐκρινῶς ἐνεδείκνυτο. Ὡδεύομεν ἐσπενσμένως νῦν μὲν ἐπὶ τέφρας μελαίνης, νῦν δὲ ἐν τῷ ὑψηλῷ χόρτῳ τὸν ὁποῖον χαράδρα τις εἶχε προφυλάξει ἀπὸ τοῦ πυρός. Παραγενόμενοι ἐγγὺς τερπνοῦ ῥυάκος, ὑπὸ φοινίκων ἐπεσκιασμένου, ἀφισταμένου δὲ τοῦ τελευταίου ἡμῶν ἐπαυλισμοῦ ὥσει ἐπτακαίδεκα μίλια, ἔστημεν ἐκεῖ· μετὰ τινος δὲ ὥρας ἐπήγγυντο αἱ σκηναί.

Τὴν ἐπαύριον πρωτὶ ἐπιβάς τοῦ Τετέλ, καὶ παρακολουθούντων τοῦ Ταχέρ Νοῦρ, τοῦ Χασσάν καὶ τοῦ Χατζή-Ἀλῆ, ἐτράπην πρὸς πυραμοειδῇ τινα λόφον, κείμενον μακρὰν τῶν σκηνῶν ἡμῶν τρία περίπου μίλια.

Ὁ λόφος οὗτος εἶχεν ὕψος ὥσει μέτρων ἑκατὸν, τοῦ δὲ πυρὸς καταστρέψαντος τὸν χόρτον, τοῦλάχιστον κατὰ μέγα μέρος, ἐπὶ πολλὰ μίλια κύκλῳ, ἔμελλον ἀνακαλύψαι ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς πυραμίδος ταύτης πάντα τὰ ἐν ταῖς πέριξ ζῶα.

Ἀφικόμενος κάτωθι τῆς κλιτύος, κατέβην ἀπὸ τοῦ ἵππου, εἶτα δὲ, χαλιναγωγῶν τὸν Τετέλ, ἀνεβίβασα αὐτὸν διὰ τῆς ἀποκρήμνου κατωφερείας ἐν μέσῳ σωροῦ τμημάτων λίθου βασανίτου προερχομένου ἐκ τῆς κορυφῆς. Ὡς εἶχον νοήσει, ὁ ὀφθαλμὸς περιελάμβανεν ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀκρολόφου τούτου μεγάλην ἑκτασιν καὶ παραχρῆμα ἀνεκάλυψα

πολλαχοῦ καμηλοπαρδάλεις, αἰγάγρους, σνάγρους καὶ βουβάλους.

Ἐπεσκόπουν ἀπὸ τινος τῇν χώραν ὅτε αἰφνης εἶδον δύο ρινοκέρωτας ἐξορμήσαντας ἐκ τινος φάραγγος. Ἐβραδυποροῦν καὶ ἦλθον νὰ παραμειφθῶσι τὴν ὑπώρειαν τοῦ λόφου, ἔνθα ἡμῶν ἐγὼ μετὰ τῶν ἐμῶν. Ἀφικόμενοι ἐκεῖ ὡσφράνθησάν τι, ἐτριπόδισαν καὶ ἐπέστρεψαν νὰ ἐγκρυβῶσιν εἰς τὸν χόρτον ὅθεν εἶχον ἐξέλθει.

Ἐβλεπον αὐτοὺς κάλλιστα ὀπόθεν ἰστάμην, ἀλλὰ βεβαίως κατελθόντα εἰς τὴν πεδιάδα θὰ ἦσαν παντελῶς ἀόρατοι πρὸς ἐμέ, ὅπερ καθίστη ἀπίθανον ὅτι θ' ἀφικνούμην πρὸς αὐτούς. Διανοήθην λοιπὸν νὰ πέμψω ὅπως ἐκζητήσωσι τοὺς ἄλλους δύο ἵππους μου ἐπὶ σκοπῷ νὰ διώξωμεν τὸ θηρίον καθ' ἣν περίπτωσιν δὲν ἠθελον δυνηθῇ νὰ πλησιάσω πρὸς αὐτὸ πεζῇ. Διέταξα συνεπῶς. Εἶπον πρὸς ὃν ἔπεμπον εἰς τὰ σκηνώματα ἡμῶν νὰ λάβῃ μετ' αὐτοῦ τὸν Τετέλ καὶ προσδέσῃ εἰς δένδρον τι κατὰ τὴν ὑπώρειαν τοῦ λόφου· ἐφοβούμην, ἔχων αὐτὸν παρ' ἐμοῖ, μὴ τυχὸν οἱ ρινοκέρωτες παρατηρήσωσι τὴν σκιαγραφίαν αὐτοῦ ἐμφαινομένην ἐπὶ τοῦ αἰθέρος.

Ὁ ἄνθρωπος ἔπραξε τὸ παραγγελθὲν καὶ ἤρξατο τρέχων πρὸς τὰς σκηνάς. Ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ παρεφύλαττον τοὺς ρινοκέρωτας οἵτινες κατέκειντο ἐν τῷ χόρτῳ ἔνθα ἐφαίνοντο ὡς δύο μεγάλοι λίθοι.

Καίτοι οὐ πρὸ πολλοῦ κατακλιθέντες, ἐφαίνοντο κοιμώμενοι. Δύο χοῖροι, περιπλανώμενοι, διῆλθον προσήνεμοι ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς κρύπτῃς των. Οἱ παρεισδύσαντες δὲν διέλαθον τὴν ὡσφρησιν τῶν ρινοκερώτων οἵτινες πάραυτα ἐγερθέντες διὰ πηδήματος ἀνεζήτησαν διὰ τοῦ βλέμματος τοὺς ὀχληροὺς. Οὐδὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἴδωσιν ἕνεκα τοῦ περικυκλοῦντος αὐτοὺς χόρτου· ὅμως ταραχθέντες ὑπὸ τοῦ συμβάντος τούτου, ἐξῆλθον τῆς φάραγγος· ἡ πορεία αὐτῶν ἦν βραδεῖα καὶ ἐφίσταντο συχνάκις ὅπως ἀκροασθῶσιν.

Ἀμφότεροι τὴν αὐτὴν ἐπορεύοντο ὁδὸν, μακρὰν ἀλλήλων ἑκατὸν βήματα, διευθυνόμενοι πρὸς τὸν λόφον, ὥστε ἦγον ἀκριβῶς πρὸς τὴν θέσιν ἐν ᾗ ὑπῆρχεν ὁ ἵππος μου. Παρατήρησα τῷ Ταχέρ-Νοῦρ ὅτι ἠδύναντο ν' ἀποκτείνωσι τὸν δυστυχή Τετέλ. «Οὐχί, μοι ἀπεκρίνατο ὁ Ταχέρ· θέλουσι νὰ κατακλιθῶσι καὶ νὰ κοιμηθῶσιν· ἡ χώρα ἐστὶ διάπυρος, ζητοῦσι σκιάν.»

Ἐν τοσαύτῳ προεχώρουν. Ἀφικόμενος ἐπὶ τινος γηλόφου, ὁ πρῶτος ἐπέστη· εἶχεν ἰδεῖ τὸν Τετέλ.

Κλιτὺς τις κατήρχετο ἀπὸ τοῦ λόφου παραλλήλως πρὸς τὴν ὁδὸν ἣν εἶχον τραπῇ οἱ ῥινοκέρωτες. Ἡρξάμην τρέχων μετὰ τῆς ἐπὶ τῶν λίθων τῆς ζώνης ταύτης δυνατῆς ταχύτητος, καὶ παρηκαλούθουν διὰ τοῦ βλέμματος τὸ πρῶτον θηρίον, τὸ ὁποῖον ἤδη ἐπορεύετο εὐθὺ πρὸς τὸν ἵππον προτιθέμενον νὰ ἐπιτεθῇ αὐτῷ.

Ὁ Τετέλ οὐδὲν προσηθάνετο καὶ εἶχεν ἡσύχως πρὸς τὸ πρέμνον τοῦ δένδρου. Τρέχων πάσῃ δυνάμει, παρεγενόμην κάτωθι τοῦ λόφου, ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμήν ἐνόει τὸν κίνδυνον. Ὁ ῥινόκερος ἀφίστατο ἤδη πεντήκοντα βήματα· μέχρις ἐνταῦθα εἶχε βαδίσει, ἀλλὰ τότε, κύπτων τὴν κεφαλὴν, ἤρξατο τοῦ καλπάζειν καὶ ὥρμησεν ἐπὶ τὸν ἵππον.

Ἀπεῖχον διακόσια μέτρα, μὴ τολμῶν νὰ πυροβολήσω ὑπὸ φόβου μὴ φονεύσω τὸν Τετέλ. Ἀλλ' ἦν ἐπάναγκες. Ἡστόχησα τοῦ ῥινοκέρωτος· ἀλλ' ἡ βολὴ, πλήττουσα τὸ ἔδαφος, ἀνέρριψε εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἄμμον καὶ θραύσματα βράχου τὰ ὁποῖα ἐπέσχον αὐτὸν καθ' ἣν στιγμήν ἐφαίνετο ἐφικνούμενος τοῦ δυστυχχοῦς ἵππου.

Δι' ἐνὸς λακτίσματος ὁ Τετέλ διέρρηξε τὸν χαλινὸν καὶ ἔφυγε τρέχων πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἐνῶ ὁ ῥινόκερος, τυφλωθεὶς ὑπὸ τῆς ἄμμου, ἐκίνει τὴν κεφαλὴν καὶ ἀνεχώρει ὅθεν εἶχεν ἐλθεῖ.

Εἶχον προηγηθῇ καὶ εἶχον κρυβῇ ὅπισθεν θάμνου. Τὸ ζῶον διῆλθε τριποδίζον, τὴν κεφαλὴν ἔχον ἐπηρμένην, ἀναζητοῦν τὴν αἰτίαν τῆς ἥττης αὐτοῦ.

Ἀπεῖχον αὐτοῦ μόνον ἑκατὸν βήματα· ἡ βολὴ ἐπληξεν αὐτοῦ τὸν ὦμον. Ἡνώρθωσε τὴν οὐρὰν καὶ ἐφώρμησεν ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αἰφνης μετέβαλε διεύθυνσιν, ἐστράφη πολλάκις περὶ ἑαυτὸ, ἔστη ὑπὸ σκοταδίνης καταληφθὲν, εἴτα ἀπεμακρύθη βραδέως καὶ μετὰ πορείαν ἑκατὸν μέτρων κατεκλίθη.

Εἶχε τρωθῇ καιρίως, περὶ τούτου ἡμην βέβαιος· ἀλλ' ἤθελον νὰ κυριεύσω τοῦ συνεταίρου του ὅστις εἶχεν ἀφίχθῃ πρὸς αὐτὸν καὶ, θεωρῶν τεταραγμένος περὶ ἑαυτὸν, ἀνεζήτηε πόθεν ὁ κίνδυνος ἐπήγαγε καὶ δὲν εὗρισκεν· ἡ λόχμη μᾶς ἀπέκρυπτεν ἐντελῶς.

Μετὰ μίαν στιγμὴν, ἐγερθεὶς ὁ τρωθεὶς ἀπῆλθεν ἀκολουθοῦντος τοῦ συντρόφου αὐτοῦ· ἐβάδιζεν ἐπιπόνως, διέβη τὴν παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου ἐπικαμπὴν τοῦ ἐδάφους καὶ ἐγένετο ἄφαντος μετὰ τοῦ ἐτέρου.

Ἐξέπεμψα παραχρῆμα τὸν Χασσάν, ὅστις ἔτρεχεν ὡς αἶγαγρος, πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ Τετέλ· εἴτα ἀπέστειλα τὸν Ταχέρ-Νοῦρ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἀκρολόφου ὅπως μάθω ἐὰν οἱ ῥινοκέρωτες ἐφαίνοντο ἔτι. Ἐὰν μὴ τοὺς ἔβλεπεν ἐκεῖθεν, ὠφείλομεν ν' ἀναζητήσωμεν αὐτοὺς ἐν τοῖς παρὰ τὴν ὑπώρειαν τοῦ λόφου μετὰ δείδρων ἀναμίκτοις θάμνοις.

Μακρὸν ἀναμείνας, εἶδον τέλος ἐπερχομένους τοὺς δύο ἵππους τοὺς ὁποίους ἦγεν ὁ Χατζῆ-Ἀλῆς. Ἐσφιγγον τοὺς λώρους τοῦ ἐγχωρίου ἐφιππίου ὁ ἔφερεν ὁ Ἀγκάρ, κατηρώμην τοὺς ἀναβολεῖς αὐτοῦ, ἐφ' ὧν μόνον τὸν μέγαν δάκτυλον δύναται τις νὰ στηρίξη, ὅτε τὴν ὄρασίν μου ἔτερψεν ἡ θεὰ τοῦ Χασσάν καλπάζουτος ἐπὶ τοῦ Τετέλ καὶ ἐρχομένου ὅθεν εἶχον γίνεαι ἄφαντοι οἱ δύο ῥινοκέρωτες. «Δράμετε ταχέως! μοι ἐφώνησεν· ὁ εἰς ἔστι νεκρὸς μάλ' ἐγγύς, δύο δὲ βήματα ἀπ' αὐτοῦ ὁ ἕτερος ὑπὸ τι δένδρον.»

Ἐπέβην τοῦ ἵππου πάραυτα, καὶ, λαμβάνων τὴν μικράν μου караβιναν ὡς εὐμεταχειρίστον, διέταξα τὸν Χασσάν καὶ τὸν Χατζῆ-Ἀλῆν νὰ ἐπιβῶσι τῶν δύο ἄλλων ἵππων, λέγων αὐτοῖς ν' ἀκολουθήσωσιν ἐνοπλοι.

Ὁ ἀποθανὼν ἔκειτο διακόσια βήματα μακρὰν ὅθεν εἶχε πυροβοληθῇ. Ὁ δὲ σύντροφος αὐτοῦ διέμενε ἐνθα ὁ Χασσάν τὸν εἶχεν ἀνακαλύψει. Μᾶς εἶδεν ἀμέσως· ἀλλ' ἔμεινε ἀνδρείως κατέναντι ἡμῶν, ἀφίνων με νὰ προσέλθω μέχρι πεντήκοντα βημάτων ἀπ' αὐτοῦ.

Πρὸς θήραν, ὁ Τετέλ ἦν χρυσοῦ ἀντάξιος. Ἦν ἀκλόνητος ὡς βράχος καὶ θὰ ἐτόλμα κατὰ τοῦ διαβόλου. Εἶδομεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ λέοντος. Μὴ δυνάμενος νὰ πυροβολήσω ὡς ἰστάμην, εἶπον τοῖς ἐμοῖς νὰ ποιήσωσιν ἡμικύκλιον, ὅπως ἐπισπᾶσωσιν ἐφ' ἐαυτοὺς τὴν προσοχὴν τοῦ ῥινόκερωτος, ὅστις τότε θὰ μοι παρεῖχε τὴν πλευράν.

Ἐγένετο δὲ ὡς εἶχον προῖδεῖ· καὶ τὸ ζῶον, βληθὲν ἀκριβῶς κατὰ τὸν ὦμον, ἔπεσεν εὐθύς. «Καλῶς πυροβοληθέν!» ἐφώνησεν ὁ Ταχέρ-Νούρ.

Ὁ ῥινόκερος ἐσπαράσσετο σπασμωδικῶς· ἐνόμισα ὅντως ὅτι τὸν εἶχον φονεύσει· ἀλλ' οὐδὲ μικρόν. Ἡ βολὴ τοῦ Φλέτχερ δὲν εἶχεν ἱκανὴν δύναμιν ἵνα θραύσῃ τὴν παχεῖαν ὠμοπλάτην· μόνον εἶχε παραλύσει τὸ μέλος, τὸ ὁποῖον ταχέως ἀνέλαβε. Τὸ θηρίον ὠρθώθη, καὶ ἀπῆλθε καλπάζον, παρασύρον ἡμᾶς κατόπιν αὐτοῦ, κατὰ πρῶτον μὲν πρὸς τὸν λόφον· εἶτα δὲ ἐπὶ τὴν κλιτὺν τούτου, κατ' εὐθείαν, ἐλίγδην· φεύγον παντὶ τάχει ἐν μέσῳ τῶν δένδρων, ἀνερχόμενον τὴν κορυφὴν, κατερχόμενον τὴν κατωφέρειαν καὶ διὰ τῶν βράχων καὶ τῶν κινητῶν λίθων. «Βραδέως, Τετέλ! βραδέως, ἐπὶ τῶν λίθων!» καὶ ἐπέσχον τὸν χαλινὸν ἄχρις οὗ κατήλθομεν τὴν κλιτύν.

Ὁ ῥινόκερος προηγείτο ἡμῶν πολὺ· ἀλλ' ἡ πεδιάς ἦν ἐπιτηδεῖα πρὸς ἐρόμον· τὸ πῦρ εἶχε καταστρέψει τὸν χόρτον πανταχοῦ σχεδὸν αὐτῆς, τὰ δένδρα ἀραιὰ ὄντα ἐπέτρεπον τὴν διάβασιν· τὸ ἔδαφος ἐπίπεδον ἅμα καὶ στερεόν, ἦν ἐκ τῶν ἀρίστων.

Ἦλασα τὸν Τετέλ ἐπὶ τὸ θηρίον, τὸ ὁποῖον ἐκάλπαζε πρὸ ἡμῶν ἑκατὸν πεντήκοντα μέτρα μακρὰν, καὶ τὸ ὁποῖον ἀπώλεσε ταχέως ὅσον εἶχε κερδήσει ἐκ

τῆς κατωφέρειας. Αἰφνης αὐτὸ περιεστράφη μετὰ τάχους θαυμασίου καὶ ἐπῆλθεν εὐθὺς ἐφ' ἡμᾶς. Τοῦτο ἐγὼ περιέμενον, ἐπίσης καὶ ὁ ἵππος μου, ὅστις ἀπέφυγε τὴν προσβολὴν δι' αἰφνιδίου ἐλιγμοῦ, καὶ ὅστις, εὐρεθεὶς ὀπισθεν τοῦ θηρίου, τὸ ἐδίωξεν ἐπὶ τινα μέτρα.

Ἡ δίωξις παρετάθη τοιουτοτρόπως ἐπὶ ἐν καὶ ἡμισυ μίλιον, τοῦ ῥινόκερωτος ἐστ' ὅτε ἐπαναστρεφόμενον καὶ ἐπιτιθεμένον· ἀλλ' ἀπέφευγεν αὐτὸν αἰείποτε ὁ ἐπιδέξιος ἀνταγωνιστὴς του. Ὁ Τετέλ ἐδίωκεν ὡς κύων λακωνικός. Ἀλλ' ὅμως δὲν εἶχον δυνηθῇ νὰ ὑπερβάλω τὸν ῥινόκερων, ὅστις ἐξώρμα ὡς κεραυνὸς ἅμα ὡς ἔμελλον νὰ καταλάβω αὐτόν. Ἀλλὰ τέλος τὸ τραῦμα αὐτοῦ ἐγένετο αἰσθητόν· ἐχώλαινε προφανῶς καὶ, διῶδὼν μικρὸν ἀπέχουσαν τὴν φαιὰν γραμμὴν τὴν ἀναγγέλλουσαν γῆν βαθείαν καὶ εὐθρυπτον, ἡμῶν ἤδη βέβαιος περὶ τοῦ ὅτι οὐχὶ ἐπὶ πολὺ ἔτι θὰ μᾶς διέφευγε.

Δὲν ἐπλανήθην· παραγενόμενος ἐπὶ τῆς καταρρέουσας ταύτης γῆς, ἐνθα ἐβυθίζετο ἀνὰ πᾶν βῆμα, ἐστράφη, ἐφώρμησε μετ' οὗ πολλῆς ταχύτητος, ἔφοδον ἦν ῥαδίως ἀπέφυγον, καὶ ἔμεινε ἀκίνητος, παρέχων μοι τὴν φοβερὰν κεφαλὴν του.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Gazelle, ὅστις φύσει δειλότατος ὢν, οὐδενὸς ἦν ἄξιος πρὸς θήραν, ἐξεπλήσσετο ὀρών τὸν ῥινόκερον κύπτων τὴν κεφαλὴν καὶ ἀναλακτίζων ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τοῦ τέρατος, τὸ ὁποῖον ἐστράφη καὶ ἠθέλησε νὰ ἐφορμήσῃ ἐπὶ τὸν δειλόν. Ἐπωφελήθην τὴν περίστασιν ταύτην ὅπως ἀγάγω τὸν ἵππον μου πρὸς τὴν λαγύνα τοῦ θηρίου, εἰς οὗ τὸν ὦμον ἐνεβλήθησαν αἱ δύο βολίδες τοῦ μικροῦ Φλέτχερ· ταυτὺν ὁ θάνατος ὑπῆρξεν ἄμεσος. Εὐτυχῆς περαίωσις θήρας καθ' ἣν ὁ δυστυχὴς Τετέλ μικροῦ δεῖν ἀπέθνησκεν!

Τοῦ ἡλίου ἄκρον θάλπουτος, ἐτράπην πρὸς τὰς σκηναίς, ὅπουθεν οἱ ἐμοὶ ἔμελλον νὰ σταλῶσι μετὰ καμήλων ὅπως μετενέγκωσι τὸ θήραμα. Παρερχόμενος ἐγγὺς τοῦ πρώτου φονευθέντος, εἶδον

αὐτὸν περικεκυκλωμένον ὑπὸ πληθύος γυνῶν αὐξομένης ἀνὰ πᾶν λεπτόν· εἶχον ἤδη ἐξορύξει τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐν δὲ τῶν ἀδηφάγων τούτων ὀρνέων ἀνώρυσσεν ἐν τῷ τραύματι ὃ ἔφερε τὸ ζῶον κατὰ τὸν ὦμον. Πλήθος δ' ἐρωδιῶν ἔσαντο ὑπερηφάτως ἐν μέσῳ ἀπάντων, ἀναμένοντες, ὅπως μετέλθωσι τὸ ἔργον αὐτῶν ὡς νεκροφόρων, ἵνα τὸ πτώμα ἱκανῶς διαλυθῇ. Πάντες οἱ λοιποὶ ἄλλως τε ὠφείλον μετ' αὐτῶν νὰ καρτερῶσι, τοῦ παχέος δέρματος τοῦ ῥινοκέρωτος ἀτρήτου ὄντος ὑπὸ τῶν ἀπλήστων αὐτῶν ῥαμφῶν.

Θέαμα ἐκπληκτικὸν τὸ τῆς ἀφίξεως τῶν θνησιμαιοφάγων τούτων πτηνῶν τὰ ὅποια οὐδαμοῦ ἐφαίνοντο, ἀφθονοῦσι δὲ ἅμα ζῶον τινὸς θανόντος, καὶ ἐμφανίζονται ἀμεταβλήτως ἐν τῇ αὐτῇ τάξει. Φρονῶ ὅτι ὑπάρχει πρὸς ἕκαστον εἶδος βαθμὸς ἰδιαίτερος ὕψους, καὶ ὅτι ἡ ἀτμόσφαιρα περιέχει στρώματα ἀρπακτικῶν ἀοράτων, κατασκοπευόντων ἀδιαλείπτως τὰ συμβαίνοντα ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ λευκὴ καὶ μέλαινα κορώνη πτηνὸν πονηρὸν, ἐπιδεξιώτατον δὲ πρὸς ἀναζήτησιν βορᾶς καὶ μηδέποτε μακρὰν ἀπέχον τῆς γῆς, ἀνακαλύπτει τὸ ἔρμαιον καὶ φανερὸν αὐτὸ ποιεῖ τοῖς ἦττον ἀνυψουμένοις. Ἀπὸ τοῦ ὕψους ἔνθα αἰωρεῖται εἴαν τις γυνῆ ἴδῃ τὰ ἄλλα πτηνὰ κατευθυνόμενα πρὸς τι τοῦ ὀρίζοντος σημείου, ἀκολουθεῖ αὐτοῖς παραντίκα, βέβαιος ὢν ὅτι λεία τις κεῖται ὑπ' ὧν καὶ ὁ δρόμος αὐτοῦ ἔκτοτε καθίσταται σημεῖον, τὸ ὅποιον, ἐπαναλαμβανόμενον ἀλληλοδιαδόχως, διαδίδεται τοῖς λοιποῖς.

Κατεκλίθην πολλάκις ὕπτιος παρὰ τῷ ζώῳ ὃ ἔμελλον νὰ ἐκδάρωσιν. Ὁ οὐρανὸς διηύγαζεν· οὐδὲ μία κηλὶς ἐπὶ τοῦ φωτεινοῦ θόλου· μόλις οἱ παρ' ἐμοὶ εἶχον ἐγχαράξει τὸ δέρμα καὶ γυμνώσει τὴν ἐρυθρὰν σάρκα, καὶ δύο ἢ τρία κράου, κράου, ἠκούοντο ἐν τοῖς πλησίον θάμνοις· ἡ κορώνη ἦν ἐκεῖ. Πάραυτα, οἱ τριόρχαι, τὰ παράσιτα κατέπιπτον ἐγγὺς τοῦ ζώου καὶ συνήγον θρόμβον τινὰ αἵματος. Τότε στίγματα κινητὰ ἐφαί-

νοντο ἐν τῷ κενῷ, ἐμεγεθύνοντο ταχέως καὶ καθίσταντο ὄντα πτερόεντα, προσεμφερῇ μυῖαις, τηλικαύτη ἦν ἡ ἀπόστασις. Αἴφνης βοὴ θυέλλης ἀντήχει ὀπίσω μου· ἦν γυνῆ ἐρεθροπρόσωπος ὅστις, συνεσταλμέναις ταῖς πτέρυξι, κατέπιπτεν ἐκ τῶν νεφῶν, παρακολουθούμενος ὑπὸ πολλῶν ἄλλων. Πανταχοῦ κηλίδες μέλαιναι συνεπυκνοῦντο ἐκ πασῶν τῶν γωνιῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐπέσκηπτον εἰς τὴν αἰμοσταγὴ βορᾶν. Εἶτα εἰς ὕψος μέγα ἀνεφαίνετο εὐρεῖά τις στεφάνη πτερύγων ἰσχυρῶν αἵτινες ἐφαίνοντο διστάζουσαι νὰ κατέλθωσι, καὶ διετέλουν αἰωρούμεναι περὶ τὸ κέντρον τῆς ἔλξεως. Ἐν τοσοῦτῳ τὸ ζῶον εἶχε διαμελισθῇ· οἱ παρ' ἐμοὶ ἔθετον ἐν ἀσφαλεῖ τὸ ἐκλεχθὲν κρέας καὶ ἀπεχωροῦμεν ἑκατοντάδα βημάτων μακρὰν. Πάραυτα οἱ μεγάλοι γυμνοτράχηλοι γῦπες κατέπιπτον, καὶ σεβαστοὶ καθιστάμενοι πρὸς τὸ πλῆθος, τὸ ὅποιον ἐπεφέρετο ἐπὶ τὰ λείψανα, τὰς πρώτας κατελάμβανον θέσεις. Ἄλλ' ἄλλη τις μορφή ἀνεφαίνετο ἐν τῷ κυανόχρῳ οὐρανῷ· ὑπὸ πτέρυγας ὑπερμεγέθεις ἤρτηντο μεγάλοι χαράδριοι οἵτινες ταχὺ ἐπέψαυον τῆς γῆς, καὶ ὁ Ἀβου Σὺν, ὁ πατὴρ τῶν γυνάθων, ὡς οἱ Ἀραβες καλοῦσι τὸν ἐρωδιὸν, ἀπήλαυνε διὰ τοῦ ῥάμφους τὴν διερίζουσαν πληθύν. Καὶ περ ἔσχατος ἀφικόμενος, ἐλάμβανε τὴν μερίδα τοῦ λέοντος.

Πορευόμενοι ἐπὶ τὰ πρόσω διὰ τῆς πεδιάδος, ἀφικνούμεθα εἰς Μετεμμέχ, κώμην σινοικουμένην τοῦ Τακρουρίς· εἶτα τὴν 15 Ἀπριλίου, διεξελθόντες δάσος τι ταπεινὸν καὶ διαβάντες πολλοὺς ῥύακας κατερχομένους ἐκ τῶν γηλόφων, ἀνεύρομεν τὸν Ἀτβάραν κατὰ τὴν γωνίαν ὄρους τινὸς, ὅθεν ἀφανίζεται σχηματίζων ὀξεῖαν γωνίαν.

Ὅτε τὸ πρῶτον συνηντήσαμεν αὐτῷ δὲν ἦτο ἡ στρώμα ἄμμου σπινθηροβολούσης, συνέχεια τῆς ἐρήμου τῆς συνεχούσης τὰς ὄχθας αὐτοῦ, ἃς περιέβαλλε τότε δεινδροστοιχία μαρανθεῖσα, μνημεῖον ποταμοῦ ἀπεξηραμένου. Εἶτα ἐν τῇ σκιᾷ νυκτὸς ἡσύχου, ὃ μυστηριώδης

χείμαρρος εἶχεν αἴφνης κατακλύσει τὸ ἀπεξηραμένον τοῦτο ρεῖθρον. Παραγενόμενοι πρῶτον εἰς τὴν αὔξησιν αὐτοῦ, εἶχομεν ἰδεῖ αὐτὸν ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ λαμπρότητι. Τέλος, παραπορευθέντες ἕκαστον τῶν ποταμῶν, διαβάντες ἕκαστον τῶν ῥυακίων ἅτινα τρέφουσιν αὐτὸν, ἀνευρίσκομεν αὐτὸν παρὰ τῇ πηγῇ αὐτοῦ.

Ἀναθεωρῶν αὐτὸν, διανοοῦμένην τὸν Νεῖλον, τὸν θαυμάσιον τοῦτον ποταμὸν τὸν διερχόμενον τὰς διαπύρους ἐρήμους καὶ μηδέποτε ἐξαντλούμενον. Παρὰ τὴν εἰσφορὰν τοῦ Σέττίτου καὶ τοῦ Σαλάμ ἁεὶ ῥεόντων, ὁ Ἀτβάρας ξηραίνεται δι' ὅλης τῆς καυματώδους ὥρας· ἐκάστη σταγὼν τῶν ὑδάτων ὅσα εἰσχέουσιν εἰς αὐτὸν οἱ μέγα δυνάμενοι οὔτοι ὑποτελεῖς, ἐξατμίζεται ἢ καταναλίσκεται ὑπὸ τῆς ἄμμου διακόσια μίλια μακρὰν τῆς ἐκβολῆς του· ἀλλ' ὁ μέγας ποταμὸς ἐστὶν αἰετῶν.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἡμεθεὶς ἐν Γαλλαβάτῃ ἢ Μετεμμέχ, πρωτευούσῃ χώρας εὐφοροῖκισθείσης ὑπὸ Τακρουρίς. Φυλὴ μελαντάτῃ ὡραία δὲ καὶ ἄλκιμος, οἱ Αἰθίοπες οὔτοι, καταγόμενοι ἐκ τοῦ Δαρφούρ, εἰσὶν ἐξαιρέτως φιλόπονοι· ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἐργάζονται ἀδιαλείπτως. Πολλάκις εἶδον τοὺς παρ' ἐμοί, καθ' ὁδὸν, συνάγοντας τὸν βάμβακα τῶν ἐγκαταλελειμμένων ἀγρῶν, αὐτοσχεδιάζοντας ἄτρακτον δι' ἐμπήξεως στελέχους σχοίνου εἰς σπύραθρον καμήλου καὶ νήθοντας ἐνῶ ἐφείποντο τῇ συνοδίᾳ. Κατὰ τὸν ἐπαυλισμὸν, οὐδὲ μία στιγμή ἀπραξίας· ἅμα ὡς ἐσχόλαζον, ἕκαστος ἐτρέπετο ἐπὶ τὸ ἴδιον ἔργον καὶ κατεσκεύαζεν ἐν πέδιλον, ἐν δερμάτινον ψέλλιον, κτλ. Παραγενόμενοι εἰς Γαλαβάττην εἶχον οὔτοι φορτίον ἐκ πάντων τῶν λεπτῶν ἀντικειμένων τὰ ὅποια εἶχον ἀπεργασθῇ. Τὴν ἐπαύριον πρῶτ' εὕρισκον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἕκαστον πρὸ τῆς ἰδίας προθήκης καὶ πωλοῦντας ὅσα εἶχον συλλέξει ἢ κατασκευάσει κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν.

Ἦσαν ἤδη οἱκοι· ἐκεῖ ἐμέλλομεν ν' ἀποχωρισθῶμεν. Εἰς τὸ ὀφειλόμενον αὐτοῖς, προσέθηκα ἀμφορεῖς τινας ὕδρο-

μέλιτος, ἐντρυφήματος αὐτῶν, καὶ ἀπεχωρίσθημεν ὡς ἄριστοι φίλοι.

Τὴν 16 μαΐου ὠδεύομεν παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Δίνδερ, ὀκτωκαίδεκα μίλια μακρὰν τοῦ Ῥαχάδ· παραγενόμενοι δὲ εἰς τὸν Κυανοῦν Νεῖλον, εἰς τὴν κώμην Ἀβού-Χαράζ, ἀφικνούμεθα εἰς Καρτούμ τὴν πρωίαν τῆς ἐνδεκάτης τοῦ μηνὸς ἰουνίου.

Ἐκ τῶν πάλαι συνοδιτῶν ὑπελείποντο ἡμῖν ὁ Βασσῆς, ὁ Οὐάτ-ἐλ-Βαγκάρ, ὁ Ῥισάρν καὶ ὁ ἀνδρεῖος Τετέλ. Ὁ Φλωριὰν εἶχεν ἀποθάνει, φονευθεὶς ὑπὸ Λέοντος. Ἡ Βαρακὲ, ἡ δυστυχὴς ἀρτοποιὸς, εἶχεν ἐνταφιασθῇ ἐν Δελλαδίλλῃ· ὁ δὲ Ἀγκάρ, ὁ ἐπιδέξιός θηρευτὴς μου, καταληφθεὶς ὑπὸ νόσου αἰφνιδίως μίλια τινα μακρὰν τῆς Γαλλαβάτης, εἶχε τελευτήσῃ μετὰ τινας ὥρας τελευτὴν λίαν ἐπώδυνον. Καὶ ἡ ἵππος Γκαζέλ, προσβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ νοσήματος σχεδὸν ταυτοχρόνως, μικρὸν ἐπέζησεν αὐτῷ.

Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ ἔργου ἡμῶν ἦν τετελεσμένον. Ὑπελείπετο νῦν ἡμῖν νὰ εἰσχωρήσωμεν ἐν τῇ μεσημβρίᾳ· καὶ τὴν 18 δεκεμβρίου 1862, ἄκμαῖοι καὶ εὐέλπιδες, ἐξελείπομεν τὸ Καρτούμ, τρεπόμενοι πρὸς τὸ ἄγνωστον.

(Τέλος.)

ΣΑΙΚΣΠΗΡ

ΙΟΥΛΙΑ ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΟΣ

(Συνέχ. καὶ τέλος, ἴδε φυλλ. Η΄.)

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

Ὁ κοιτῶν τῆς Ἰουλίας.

[Ἡ Ἰουλία φαίνεται ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῆς κλίνης της, ὡχρὰ καὶ ἀκίνητος. Ἡ τροφὸς πλησιάζει τρέχουσα].

ΤΡΟΦΟΣ. — Κυρία! κυρία! κοκκωνίστα! — Ἰουλία! μικρὴ μου κόρη! Ἐμπρὸς, τεμπέλα μου, ἐξύπνα, εἶναι ὥρα.